

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE se primesc la ADMINISTRATIONE în Brașov și la următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max. Augenthaler & Emarich Lechner.
Heinrich Schalek. Rudolf Mosse.
A. Oppelke Nachf. Anton Oppelke.
In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Marolff & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie germond pe o colonă 6 or. și 30 or. timbru pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifa și învoială.
RECLAME pe pagina a 8. a o seriă 10 or. senu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L L X I I I

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Târgului Inului Nr. 30, etajul I.: Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 or. v. a. senu 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 15.

Brașov, Joi 21 Ianuarie (2 Februarie).

1899.

Wlassics și Năsăudenii.

„Ministrul culturai“ din Tera ungerescă e clar și limpede că, așa cum stau ađi lucrurile, nu pöte fi decât un tată foarte vitreg pentru toate instituturile și instituțiunile, cari au menirea de-a răspândi în popor altă cultură, decât o voesce el.

Despre acesta vor fi fost de sigur convinși și frații năsăudenii înainte de surpriza, ce le-a făcut-o de anul nou d-l Wlassics prin călcarea volnică a statutelor gimnasiului lor cu ocaziunea alegerii noului director.

Dacă cu toate acestea a fost o surprindere durerösă pentru ei amestecul violent al ministrului de instrucțiune publică, care nesocotind alegerea de director făcută după statute, a numit cu dela sine putere un alt director, cauza este, că au trebuit să resimță cu amărăciune, că ministrul însuși lovesce în statutele aprobate de Majestatea Sa la 1888, despre cari bine scie, că nu s'au adus cu voia și după dorința grănițerilor proprietari ai fondurilor năsăudene, ci li-au fost impuse de guvern.

Nu trebuia öre să se mire Năsăudenii, că însuși guvernul, al căruia șef actual este fișpanul de odinioară Banffy, care a compus statutele din cestiune în dauna intereselor lor culturale naționale, vine acum să nesocotescă și să calce acele statute în modul cel mai brutal?

N'au cređut, pöte, Năsăudenii, că respectul față cu ordinea legală a decăđut așa de mult sub guvernul actual, încât nici chiar nisce statute compuse de șeful lui nu se mai țin în semă, deși au primit clausula aprobării din partea Majestații Sale. Ei bine, s'a întâmplat și acesta, căci nu de gēba opozițiunea maghiară strigă pe toate cărările: nu vrem să credem nimic lui Banffy! Vom đice însă, că Năsăudenii

de mult pățiți — păcatele lor! — cu Banffy, nu s'au răzimat pe omenia lui, ci pe aprobarea dată statutelor de Majestatea Sa. Dēr câte nu au fost aprobate, câte legi nu au fost sancționate de Majestatea Sa și cu toate acestea cum se respecteză, mai ales atunci, când e vorba de noi Români, de limba și de cultura noastră?

Pöte că și această considerațiune ar fi făcut, ca Români năsăudenii să fie mai puțin surprinși de actul brutal al ministrului Wlassics, decât n'ar fi fost sevrișit sub nisce raporturi atât de respingătoare și revoltătoare.

Nu i-a fost destul d-lui Wlassics, că a răsturnat alegerea ca director, întâmplată după totă ordinea legală, a conrectorului actual, care a condus mai de demult timp de 6 ani gimnasiul ca director ales, ér mai în urmă ca conrector aproape 14 ani și care prin eminenta sa calificațiune și prin hărnicia sa și-a câștigat stima și simpatia generală, dēr a numit în locul lui pe un om fără calificațiunea recerută și despre care opinia generală este, că nici nu s'a arătat vrednic prin purtarea s'a de până acuma de-a ocupa postul de director gimnasial.

Și toate acestea le-a făcut ministrul numai pentru-că acel favorit al său este profesor de limba maghiară la acel institut și, preste acesta, o creatură a creaturelor lui Banffy.

Orî döră adevăratul motiv al procederei volnice a ministrului de instrucțiune să fie altul? Să fi vrut el numai a-se folosi de ocaziune, ca să facă o spărtură și în statutele actuale ale administrațiunei fondurilor grănițeresci, și ast-fel să zădărnicescă orî-ce activitate a comisiei, ce administreză fondurile școlare năsăudene?

Atunci cu atât mai rău, cu atât

mai mult trebuie să îndoiască străjile Români năsăudenii în tața pericolului, ce-i amenință cu totala anarhie și distrugere.

Dēr ni-se spune, că vor bate érăși drumul la Pesta, vor merge chiar la Banffy, ca să remonstreze.

S'așteptăm — să vedem răspunsul ce'l vor primi.

Intr'aceea însă, frații noștri năsăudenii, ar face bine să cugete asupra înțelesului primei din cele „đece porunci“ ale naționaliștilor germani, ce le-am publicat și noi numai de cnrënd, și care tălmăcită pentru Români ar fi următoarea: „Să cređi în puterea de neînving a poporului tău și în aceea, că Românului numai Românul îi pöte ajuta!“

Toleranță maghiară și rusescă.

(O paralelă).

Alaltăeri am înregistrat vocea unui fruntaș al partidei populare maghiare cu privire la situația naționalităților în Ungaria. Acest fruntaș e de părere, că li-se face nedreptate naționalităților și că sunt persecutate de guvernele liberale maghiare. De aci nemulțumirea naționalităților față cu puterea maghiară. Impută guvernanților, că „fac cu forța din cetățen tiran asupra cetățenului“, că aruncă cu pietri asupra naționalităților, fără de nici un motiv și fără ca acelora să li-se fi dat măcar ocaziunea de a-se folosi, orî de a abusa de libera lor voință. Dice, în fine, că până când stările actuale vor dura, naționalitățile se vor neliniști, și încheie cu cuvintele: „Mult ar mai trebui, pentru-ca starea naționalităților din Ungaria, să fie atât de favorabilă, ca cea din Rusia și România“.

Nu numai unul dintre cetitorii ungeri ai föiei partidei populare, unde a apărut acesta voce, va fi

fost nedumerit, de ce scriitorul articolului din cestiune Dr. Patássy a adus ca exemplu, pentru mai buna tractare a naționalităților, tocmai pe Rusia.

Ei bine, amintitul điar li-ar face acestor cetitori un bun serviciu și i-ar scöte de-odată din toate nedumeririle lor, decât li-ar istorisi pe scurt următoarele întâmplări, ce s'au petrecut într'un interval de șese luni în Ungaria, și mai pe urmă în Rusia.

In vara anului 1898, ministrul ungeresc de interne -- care a stat la masă cu împăratul Wilhelm când acesta a ridicat vestitul toast, preamărind cavalerismul gintei maghiare și progresul, ce l'a făcut Ungaria în cultură — acel ministru ungeresc, đicem, a primit două rugări dela două trupe teatrale române din Bucuresci, ca să le permită să dea câte-va reprezentațiuni în limba română în Brașov. După-ce le-a lăsat să aștepte mai multe săptămâni înzadar, li-a refusat permisiunea cu motivarea, că autoritățile locale nu voesc să concedă de a-se juca teatru român.

Noi cercetând cazul, ne-am convins tocmai de contrarul. Autoritățile comunale de aici au declarat petențiilor, cari s'au adresat mai întâi la ele, că nu se opun, dēr, după ordonanțele ministeriale existente, permisiunea se pöte lua numai dela ministru.

Șese luni după acesta trupa română de operete, sub direcția d-lui A. Alexandrescu din Bucuresci, merge la Chișineu în capitala Basarabiei, și fără de nici o greutate primesce permisiunea de a da reprezentațiuni în teatrul imperial de acolo.

Nu scim, decât a fost de lipsă, ca directorul trupei să cēră voie și dela ministrul rusesc. Rușii se bucură și ei în grad însemnat de autonomia comunală, și dreptul autorităților locale nu se face iluzoriu

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Dimitrie Bolintineanu.

Recensiune la cartea d-lui Carol Nagy intitulată: „Bolintinean Demeter költészete“, Clușiă 1898.

(6) — Fine. —

Acum las să urmeze caracterizarea generală a D-lui Nagy asupra epiceii lui Bolintineanu:

„Bolintineanu ia fondul poeziilor sale narrative de regulă de acolo, de unde îl află; îl ia din cronicile române senu turcesci și din diferite legende senu basme, orî din cercul poporului român, orî din cercul celor popore, între care a trăit în timpul esiliului său. Obiectul poeziilor sale narrative chiar pentru isvörale multifare, este variu. El iubesc obiectele cu conținut serios, dēr nu despretuesce nici pe cele veșele. Cu deosebită predilecțiune prelucră obiectele acelea, în cari învinge virtutea și curagiul femeiesc.

„Poesiile sale narrative în privința compozițiunei sunt de diferită valöre. Rar se pöte împotrivi poetul inclinării sale celei

pre mari spre descrieri minuțioșe. In narațiunile sale cu obiecte orientale, cu obiecte, în sensul adevărat al cuvântului, de balade, în adevăr se pierde acțiunea în părțile lirice și descriptive. Ca o scădere a sa trebuie să privim și în inșă-și enararea acțiunei în momente mici și mărunte. Fantasier cetitorului rar îi dă de lucru, ér narațiunile, și în general între producțiunile de orî-ce speție ale artelor, precum sciut este, numai acele au efect permanent, cari nu spun totul, ci se îndestulesc cu câte-va trăsuri, și completarea o rezervă pentru noi, pentru lucrarea minții și a fantasiei noastre.

„Fără îndoielă, în privința acesta Legendele istorice și Basmele sunt mai succese, decât Florile Bosforului. Chiar și în privința formei și esecutării Basmelor le compete întâietatea.

„In Legendele istorice poetul adese-ori nimeresc tonul demn de obiect, dēr desule-ori nu se pöte înălța la acel sbor avântat, ce cu tot dreptul așteptăm la asemenea obiecte“ (pg. 61—62).

IV.

Cu partea a patra (pg. 63—68) se în-

cheiă lucrarea d-lui Nagy. Ca încheiere partea acesta se ocupă cu limbagiul, stilul și versificațiunea poetului, apoi cu valörea poeziei lui. Intrégă partea acesta o putem schița în următoarele:

Limbagiul lui Bolintineanu este plin de repetițiuni. Poetul nu dispune de un tesaur mare de cuvinte. Pentru aceeași idee de multe-ori are numai câte-o espreșiune. Afară de acesta de multe-ori prelucră în poeziile sale aceleași idei cu aceleași espreșiuni. Intrebuițarea pré desă a suficelor diminutive, nu numai la substantive, ci și la adiective, asemenea este o scădere a poetului (pg. 63).

Limbagiul lui Bolintineanu însă are și părți de merit. Acestea sunt: întrebuițarea mai restrinsă și mai moderată a cuvintelor străine și a neologismelor, precum și întrebuițarea corectă a formelor gramaticale, în care privință întrece pe ceilalți contemporani ai săi, chiar și pe Alexandri (pg. 64).

Stilul lui de multe-ori este excepționabil. Sintacsa lui este obositoare. Iubesc mult stilul periodic. E mare eröre întrebuițarea prea desă a unei anumitei figuri și

metafore. Are multe comparări și atribute, cari tot mereu le folosesc, și are și de aceea, cari sunt prea comune, de toate đilele. Poetul nu s'a ocupat mult cu forma, ér tipurile lui sunt mai mult ideale și nehotărîte (pg. 65).

Versificațiunea la Bolintineanu este frumoșă și varie, în privința versurilor și a rimelor este cel dintăi între poeții români. Intrebuițeză cu mare plăcere trocheii și dactilii. Rimele sale sunt neescepționabile (pg. 66).

Cu privire la valörea lui de poet, d-l Nagy đice, că Bolintineanu nici nu e talent mare poetic și nici sentimente ridicate până la pasiune nu are. Are multe idei împrumutate dela alți poeți. El a tradus mult, și traducerele aceste au influențat și poesia originală. „Cel mai mare merit al său este, că a tradus și scris în timpuri de aceea, când nu putea conta la recunoscința materială, a nutrit și desvoltat în fiir națiunei sale iubirea de patrie,.... a scos la lumină eroii îngropați în cronicile prăföșe ai Românilor și adunând în versuri basmele române, rămase în popor, dēr deja pornite spre perire, le-a salvat pe sēma

CĂLINDARUL PLUGARULUI

pe anu 1899 se poate procura
dela Tipografia A. Mureșianu din Brașov,
cu prețul de 25 cr. (cu posta 30 cr.)
(Vendătorii primesc rabatul cuvenit.)

Noul călindar, întocmit anume pentru trebuințele poporului nostru — înafară de partea calenderistică, cu târgurile, semnele timpului, diferite povețe economice pentru fiă-care lună și alte multe, — cuprinde încă un bogat material cu articuli prețioși din sfera plugăritului, grădinăritului, a economiei de vite, a economiei casnice etc.; apoi din istoria lumii, poesii de dragoste, eroice și glumețe de cei mai renumiți scriitori ai noștri; articuli și povețe pentru păstrarea sănătății și averii etc. La fine urmăză diverse, glume și anuțuri. Pe pagina primă se află portretul nemuritorului Simion Bărnuțiu, ăr în text o frumoasă biografă a lui. Doritorii de-a ave acest călindar să se grăbescă a și-l procura mai de timpuriu, ca să nu pățescă ca anul trecut, când mulți și-l'ar fi procurat, dér nu

mai aveau de unde, căci se vându-se toate exemplarele.

*Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.*

Cursul la bursa din Viena.

Din 31 Ianuarie 1899.

Renta ung. de aur 4%	119.85
Renta de corone ung. 4%	97.95
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	120.25
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	100.40
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.—
Bonuri rurale ungare 4%	95.75
Bonuri rurale croate-slavone	97.—
Impr. ung. cu premii	160.75
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	139.—
Renta de argint austr.	101.55
Renta de hârtie austr.	101.30
Renta de aur austr.	120.05
Losuri din 1860	—.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară	933.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit	359.75
Acții de-ale Băncei austr. de credit	360.90
Napoleondori	9 55
Mărci imperiale germane	58 95
London vista	120.45
Paris vista	47.80
Rente de corone austr. 4%	102.20
Note italiene	44.45

!! Ne mai auziți !!

191 obiecte splendide cu fl. 2.20.

- 1 Ciasornic aurit cu garanță de 3 ani.
- 1 lanț aurit.
- 1 etui de țigare.
- 1 oglinda fină de toaletă în etui.
- 1 notes legat în pânză engl.
- 1 garnitură de butoni prima Double aur.
- 1 părechiă cercei din prima Double aur cu p-tri imit.
- 1 garnitură de scris.
- 1 săpun parfumat.
- 22 condee pachetate original.
- 25 coli hârtie fină.
- 50 obiecte trebuincioase la gospodărie

Aceste 191 obiecte liferază numai cu fl. 2 20 (un ciasornic singur valorază atât) Casa elvețiană de Export:

H. Scheuer, Krakau.
Iosefsgasse 46.

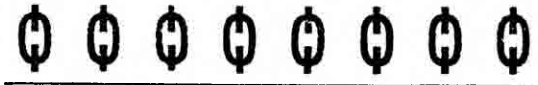
Ce nu conviene se primesce îndărăt. 480,1—10.

Cursul pieței Brașov.

Din 1 Februarie 1899.

Banota rom. Cump.	9.46	Vând.	9.49
-------------------	------	-------	------

Argint român. Cump.	9.42	Vând.	9.46
Napoleond'ori. Cump.	9.52	Vând.	9.55
Galbeni Cump.	5.63	Vând.	5.66
Ruble Rusesci Cump.	127.—	Vând.	128.—
Mărci germane Cump.	58.50	Vând.	—.—
Lire turcesci Cump.	10.70	Vând.	—.—
Scris. fono. Albina 5%	101.—	Vând.	102.—

S'a sfîrșit cu tusea!

Cel mai bun mijloc de casă sntt

Bombone de cępă

veritabile ale lui

Oscar Tietze,

care au efect grabnic contra tusei, răgușalei, flegmei etc. Numai pregătirea specială a bombonelor mele asigură efectul. Fiă-care observe numele **Oscar Tietze** și **marca cepei**, de-ore-ce există imitații stricicioase.

In pachete à 20 și 40 cr.

Depot principal:

F. Krizan farmacist, Kremsier.

Depositi în Brașov și în cele mai multe Farmacii, Droguerii și Băcării din Austro-Ungaria. 473,1—20.

Preparatele de maltă pentru debili și bolnavi ale lui Johann Hoff.

Beutură sănătoasă de maltă a lui Johann Hoff.

Un mijloc de întărire la slăbiciune, la funcțiunea neregulată a organelor stomacului, peptului și forțe aprobat la recovalescență.

Prețul unei sticle 75 cr., 5 sticle franco 3 fl. 75 cr.

Mai mult de 10 ani cumpăr dela D-ta bere de maltă, cum și celelalte preparate de maltă. Singurul mijloc, care au însănoșat pe consorțta mea. Vă rog amî mai trimite.

Böger, Viena Hofmühlgasse,

Extract de maltă condensat a lui Johann Hoff.

Mijloc de vindecare pentru bôlele plămănilor, catar la gâtles, tuse învechită. De recomandat cu deosebire ca medicameut pentru copii bolnavi de organele respirației. Este plăcut de luat.

Prețul unei sticle 1 fl., 5 sticle franco 5 fl.

Preparatele de maltă al D-tale sunt adevărat medicamente bune și întăritore. Vă rog amî trimite ęrăși 5 litre Extract de maltă condensat, un Klgr. Chocoladă de maltă, 1/2 duzină bombone de maltă pentru pept.

G. Fischer maior, Oradea-mare.

Ciocolată de maltă pentru sęnătate a lui Johann Hoff.

Probată ca mijloc vindecător la slăbiciuni, anemie, nervositate, insomnie, lipsă de apetit. Are gust bun, este forțe hrănitore și are efect bun la copiii slăbiți.

Prețul unui pachet 1 fl.

Ciocolata de maltă este forțe escelentă. Eu am ordonat această ciocolată la dureri cronice de stomac, gâlbinare, cu bun succes.

Dr. Nicolei medic în Triebel.

Bombone de maltă pentru piept a lui Johann Hoff.

Mijloc vindecător pentru tuse, răgușală, flegmă, cu deosebire la catar bronchial. Aceste bombone se pot lua după plăcere, fără a impedecca mistuirea.

In cutie à 10 cr., și pachete à 30 cr.

De minune m'am vindecat de tuse cu întrebuintarea bombonelor de maltă.

v. Zedlitz-Neukirch, Waldenburg. Bombonele D-tale are efect escelent la suferințele de tuse și asthmă ale nevestei mele.

Busch, paroch, Weischütz.

Deposite în Brașov: Farmacia, Victor Roth, Fr. Stenzer, E. Kugler, E. Jekelius, Jul. Hornung, la prăvălia Demeter Eremias nepoții.

Depositul general pentru Ungaria: **Apoteca Josif v. Török**, Budapest, Király-utca 12.

Prospecte cu prețuri curente gratis și franco.

ABONAMENTE

LA „GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni	3 fl. —
Pe șese luni	6 fl. —
Pe un an	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni	10 fr.
Pe șese luni	20 fr.
Pe un an	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an	2 fl. —
Pe șese luni	1 fl. —
Pe trei luni	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe an	8 franci.
Pe șese luni	4 franci.
Pe trei luni	2 franci.

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se vor abona din nou, să binevoiescă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Sosirea și plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Octombvre st. n. 1898.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- Trenul de persoane la 8 ore dim.
- Tr. accel. peste Clușiu la 2 ó. 9 m. p. m.
- Trenul mixt la 10 ore 25 min. sęra

Dela București la Brașov:

- Trenul mixt, care cirulă numai Vinerea dela Predeal, la 5 ore 20 min. dim.
- Trenul accel. la 2 ore 18 min. p. m.
- Trenul mixt, la 5 ore 20 min. p. m.
- Trenul de pers., la 9 ore 8 min. sęra.

Dela Kezdi-Oșorheiu la Brașov:

- Trenul de persoane la 8 ore 25 m. d., (are legătura în St. Georgi cu Ciuc-Szereda și Ciuc-Gyimes).
- Trenul de persoane la 1 óra 51 m. p. m.
- Trenul mixt, la 6 ore 48 m. sęra, (are legătura cu Ciuc-Szereda).

Dela Zърneci la Brașov (G. Bartolomeiu):

- Trenul mixt 6 ore 22 min. dim.
- Trenul mixt la 1 óra 12 min. p. m.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Budapesta:

- Trenul mixt la 5 ore 8 min. dimineța
- Tr. accel. (peste Clușiu) la 2 ó. 45 m. p. m.
- Trenul de pers. la 7 ore 48 min. sęra.

Dela Brașov la București:

- Trenul de persoane la 3 ore 55 min. d.
- Trenul mixt la 11 óra a. m.
- Trenul accelarat (ce vine pe la Orad'a Clușiu) la 2 ore 19 min. p. m.

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu:

- Trenul de persoane la 5 ore 19 min. dim. (are legătura cu Tușnad) Ciuc-Szereda. 3 ó. 15 m.
- Trenul mixt la 8 ore 50 min. a. m.
- Trenul de pers. la 3 ore 15 m. p. m. (are legătura cu linia Tușnad-Ciuc-Szereda).

Dela Brașov la Zърneci (G. Bartolomeiu):

- Trenul mixt la 9 ore și 5 min. a. m.
- Trenul mixt la 3 ore 18 min. p. m.

ANUNCIURI

(insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrisei
administratiunii. In cazul pu-

blicării unui anuñciu mai mult de odată se face scădement, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

„Gazeta Transilvaniei“ cu numęrul à 5 cr. se viede
la librăria Nic. I. Ciureu și la Eremias Nepoții.